

АРТЪР КЛАРК
ДЕВЕТ МИЛИАРДА ИМЕНА
НА БОГА

Превод от английски: Маргарита Златарова, 1991

chitanka.info

— Поръчката е необичайна — доктор Вагнер се стараеше да говори колкото може по-сериозно. — Доколкото разбирам, ние сме първата фирма, към която се обръщат с молба да изработи компютър за тибетски манастир. Не искам да ме мислите за любопитен, но ми е много трудно да си представя защо на вашето... а... учреждение е нужна такава машина. Можете ли да ми обясните за какво имате намерение да я използвате?

— С удоволствие — отвърна ламата, като поправи гънките на копринения си халат и без да бърза, прибра логаритмичната линейка, с която правеше изчисления. — Вашият компютър „Модел пет“ изпълнява всякакви математически операции до десетцифрени числа. Но за решаване на нашата задача са необходими не цифри, а букви. Вие само ще преправите изходните вериги, както ви молим, и машината ще печата думи, а не числа.

— Не ми е много ясно...

— Става дума за проблем, над който се трудим вече три столетия, от деня на основаването на нашия манастир. Човек с вашето мислене трудно ще разбере това, но се надявам, че ще ме изслушате без предубеждение.

— Разбира се.

— Всъщност е много просто. Ние правим списък, който включва всички възможни имена на бога.

— Извинете...

— Имаме всички основания да предполагаме — продължи ламата невъзмутимо, — че всички тези имена може да се запишат с използването само на девет букви от изобретената от нас азбука.

— И вие се занимавате с това цели триста години?

— Да. По нашите сметки ще бъдат нужни около петнайсет хиляди години, за да се изпълни тази задача.

— О! — Доктор Вагнер явно беше поразен. — Сега разбирам защо ви е компютър. Но всъщност какъв е смисълът на подобно хрумване?

Ламата за миг се обърка. „Дали не го обидих?“ — запита се Вагнер. Но когато гостът отново заговори, нищо в гласа му не издаваше недоволство.

— Наречете го култ, ако щете, но става дума за важна съставна част от нашето вероизповедание. Употребяваните от нас имена на

Висшето същество — Бог, Йехова, Аллах и така нататък, са всичко на всичко измислени от човека етикети. Тук възниква доста сложен философски проблем и сега не си струва да го обсъждаме, но зад всички възможни комбинации от букви се крият, така да се каже, действителните имена на бога. И ние се стараем да ги открием, като нареждаме буквите по определена система.

— Разбирам. Вие сте започнали с комбинация АААААА... и ще продължавате, докато не стигнете до ЯЯЯЯЯ...

— Точно така. С тази разлика, че ние използваме азбуката, която сами сме си изобретили. Да се сменят буквите в пишещото устройство, разбира се, е най-простото нещо. Много по-сложно е да създадете схема, която да позволи да се изключат безусловно нелепите комбинации. Например нито една буква не трябва да се повтаря повече от три пъти подред.

— Три пъти ли? Искате да кажете, разбира се — два.

— Не, именно три. Боя се, че обяснението ще ни отнеме много време дори ако знаехте нашия език.

— Не се и съмнявам — побърза да се съгласи Вагнер. — Продължавайте.

— За щастие вашият компютър много лесно ще се приспособи за изпълнението на нашата задача. Нужно е само точно да се състави програмата, а машината сама ще провери всички съчетания и ще отпечата резултата. За сто дни ще бъде извършена работа, за която на нас ще са ни нужни петнайсет хиляди години.

— Без съмнение — каза докторът — ние можем да преправим „Модел пет“, за да ви печата необходимите списъци. Безпокои ме друго нещо — монтирането и експлоатацията на машината. В наши дни не е толкова просто да се озовеш в Тибет.

— Разчитайте на нас. Частите не са толкова обемисти и могат да се пренесат със самолет. Вие само ги доставете в Индия, а по-нататък ние сами ще се справим.

— Но вие искате да наемете двама инженери от нашата фирма, нали така?

— Да, за три месеца, докато бъде завършена програмата.

— Сигурен съм, че ще спазят срока. — Доктор Вагнер записа нещо в бележника си. — Остава да се изяснят още два въпроса...

Но преди да се доизкаже, ламата му подаде листче хартия.

— Ето ви документ, който удостоверява състоянието на моята сметка в Азиатската банка.

— Благодаря. Като че ли... да, всичко е наред. Вторият въпрос е доста по-прост и аз дори не знам как да го формулирам... Но вие дори не можете да си представите колко често хората не вземат предвид дори най-елементарни неща. И така, какъв източник на електроенергия имате?

— Дизелов генератор с мощност петдесет киловата, напрежение сто и десет волта. Той е монтиран преди пет години и е напълно надежден. Благодарение на него животът ни в манастира стана доста по-приятен. Но го поставиха преди всичко да захранва с енергия двигателите, които въртят молитвените колела.

— Да, разбира се — промълви доктор Вагнер. — Как не се сетих.

От терасата се откриваше поразителна гледка, но с времето се свикваше с нея. Седемстотинметровата пропаст, на чието дъно бяха разположени шахматните квадрати на обработени участъци, вече не плашеше Джордж Хенли. Облегнал лакти на огладения от ветровете каменен парапет, той тъжно съзерцаваше далечните планини, чиито наименования нито веднъж не се опита да узнае.

„Ама че се натопих! — каза си Джордж. — По-глупаво занимание трудно може да се измисли!“

Вече няколко седмици „Модел пет“ подаваше километри хартия, изпъстрена с някакъв тайнопис. Търпеливо и неуморно машината пренареждаше буквите, проверяваше всички съчетания и изчерпала възможностите на една група, преминаваше към следващата. Веднага щом пишещото устройство изхвърляше готовите листове, монасите старателно ги нареждаха и ги подвързваха в дебели томове.

Тежката дървена врата силно хлопна и се появи Чак. Както обикновено, той пушеше една от пурите си, които помогнаха да си спечели разположението на монасите. Ламите явно нямаха нищо против всички малки или по-големи житейски радости. Макар да бяха маниаци, те в никакъв случай не бяха фарисеи. Честичко посещаваха долу, в селото...

— Слушай, Джордж — развълнувано започна Чак. — Неприятни новини!

— Какво има? Да не би машината да капризничи?

По-големи неприятности Джордж не можеше да си представи. Ако машината започне да запъва, това може — о, ужас! — да забави заминаването им оттук. Сега дори телевизионната реклама му изглеждаше като недостижима мечта. Все пак нещо познато...

— Не, съвсем не е това. — Чак седна на парапета и тази негова постъпка беше доста необичайна, като се има предвид, че той се боеше от пропастта. — Току-що ми стана ясно защо са замислили всичко това.

— Не разбирам. Нима не ни е известно?

— Знаехме само каква задача са си поставили монасите. Но не знаехме защо. Това е такъв кошмар...

— Я кажи, нещо ново ли има? — простена Джордж.

— Върховният старей току-що започна да откровеничи с мен. Ти знаеш навика му — всяка вечер наминава да погледа как машината подава листовете. Но ето че днес той беше развълнуван — ако изобщо можеш да си го представиш развълнуван. Когато му обясних, че върви последният цикъл, той ме попита на своя скапан английски език замислял ли съм се някога до какво се домогват. Разбира се, му отговорих. И знаеш ли какво ми разказа той?

— Давай, давай, някак си ще го смея.

— Чуй само: те вярват, че когато съставят списъка на всички имена на бога — а тези имена по техните изчисления са около девет милиарда, — ще се осъществи божественото предназначение. Човешкият род ще приключи с това, заради което е бил сътворен, и може да се постави точка. Цялата тази идея изглежда като богохулство.

— И какво чакат от нас? Да завършим живота си със самоубийство ли?

— О, няма да е нужно. Веднага щом списъкът бъде готов, бог сам ще се намеси и ще постави чертата. Амба!

— Разбрах: веднага щом свършим работата си, ще настане краят на света.

Чак нервно се усмихна:

— Същото казах на върховния. И знаеш ли какво стана? Той ме погледна така, сякаш съм изтърсил височайша глупост, и каза: „Какви дреболии ви тревожат“.

Джордж се поразмисли.

— Няма какво, имат широк поглед за нещата — произнесе той накрая. — Но ние какво можем да направим? Твоето откритие не променя нищо. Сякаш и без това не знаехме, че те са побъркани.

— Вярно е, но нима не разбираш как може да свърши всичко това? Ние ще изпълним програмата, а денят на Страшния съд няма да настъпи. И ще решат да обвинят нас. Та нали машината е наша. Не ми харесва това.

— Хитро — бавно каза Джордж. — Знаеш ли, че си прав. Но това съвсем не е ново. Такива неща и преди са се случвали. Помня, когато бях дете, при нас в Луизиана се появи побъркан проповедник, който твърдеше, че следващата неделя ще настъпи краят на света. Стотици хора му повярваха, някои дори продадоха къщите си. И когато нищо не се случи, да не мислиш, че започнаха да се възмуцават? Просто решиха, че е сбъркал в изчисленията си, и продължиха да вярват. Няма да се учудя, ако някои от тях и досега всяка неделя очакват да настъпи краят на света.

— Позволи ми да ти напомня, че не сме в Луизиана. И сме само двама, а тези ламы са няколкостотин. Те са чудесни хора и ще ми бъде мъчно за стареца, ако се провали делото на целия му живот. Но все пак бих предпочел да бъда на друго място.

— Аз пък отдавна си мечтая за това. Но нищо не можем да направим, докато не изпълним договора и докато не дойдат да ни приберат със самолета.

— Ами ако нагласим нещо? — замислен произнесе Чак.

— Дявол да го вземе, ще стане още по-лошо.

— Не бързай, изслушай ме. При сегашния темп на работа — двадесет часа в денонощието — машината ще свърши работата след четири дни. Самолетът ще дойде след седмица. Значи само трябва по време на поредната проверка да намерим някаква част, която подлежи на смяна. Така програмата ще се проточи с ден-два, не повече. Ще я поправим, но няма да бързаеме. И ако успеем да изчислим всичко много точно, ще бъдем на летището точно в мига, когато машината ще отпечата последното име. Тогава няма как да ни хванат.

— Не ми харесва този замисъл — отвърна Джордж. — Не е имало случаи да не доведе докрай започнатата работа. Да не говорим, че те веднага ще заподозрат, че става нещо нередно. Не, по-добре е да си довършим работата, пък да става каквото ще.

— Аз и сега не одобрявам нашето бягство — каза той след седем дни, когато двамата, яхнали здравите планински кончета, се спускаха надолу по криволичещата пътечка. — И недей да мислиш, че бягам, защото се боя. Просто ми е жал за тези нещастници, не ми се ще да видя тяхното огорчение, когато се убедят, че са се изложили. Интересно как ще го приеме върховният?

— Странно — отвърна Чак, — когато се сбогувах с него, ми се стори, че той разбра каква е работата и се отнесе към това напълно спокойно. Все едно че машината работи както трябва и задачата скоро ще бъде изпълнена. А после... впрочем в неговите представи никакво „после“ няма да има.

Джордж ясно си представяше какво става в този миг в планината. Върховният лама и неговите помощници седят облечени в копринените си халати, изучавайки листовете, които редовите монаси подреждаха, за да подвържат в дебел том. Никой не продумва. Единственият звук е безкрайният шум като от пороен дъжд — така чукат по хартията лостчетата на пишещото устройство. Самият „Модел пет“ изпълнява безшумно своите хиляди изчисления в секунда. „Три месеца... — помисли си Джордж. — Та тук всеки може да се побърка.“

— Ето го! — възкликна Чак, сочейки надолу в долината. — Наистина е хубав, нали?

„Наистина“ — мислено се съгласи Джордж. Старият самолет-ветеран, кацнал в началото на пистата, приличаше на сребърен кръст. След два часа той щеше да ги понесе към свободата и разума. Джордж изпитваше удоволствие от тази мисъл като от чаша хубав ликьор. Джордж се опиваше от нея, поклащайки се на седлото.

Той запя, но скоро млъкна. Могъщите, величествени планини с бели шапки по върховете не предразполагаха към бурна проява на чувства. Джордж погледна часовника си.

— След още един час ще бъдем на летището — съобщи той през рамото си на Чак. И добави след кратка пауза: — Интересно какво ли става с машината, дали е свършила? По време е точно сега.

Чак не отвърна и Джордж се обърна към него. Той с мъка различи лицето на приятеля си — бяло петно, обърнато към небето.

— Гледай — прошепна Чак и Джордж също отправи поглед към небето. (Всяко нещо някога става за последен път.)

Високо над тях, тихо, без шум, една след друга гаснеха звездите.

Публикувано във вестник „Нова Орбита“, брой 19/1991 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.